

Hayvancılıkta Simental rüzgarı esecek...

TARIM DÜNYASINDAN

Ali Ekber Yıldırım

ae@duyuya.com

Sığır yetiştiriciliğinde yine bir dönüm noktasındayız. Çiğ süt üretiminin artırılması için yıllarca süt ırkı Holstein yetiştiriciliği yapıldı. Bu hayvanların erkek danaları ve süten kesilen inekleri **et üretiminde** değerlendirildi.

Çiğ süt üretiminin fazla, **et üretiminin** ise yetersiz olduğu bir noktaya gelindi. Şimdilerde deniliyor ki süt üretimi belli bir yere geldi. Fakat **kırmızı et üretiminde** büyük sıkıntı yaşanıyor. Arz talebi karşılamıyor. **Et üretimini** artırılması için etçi ırklara ihtiyaç var. Fakat, yetiştiriciler etçi ırkları pek tercih etmiyor. Tercih etseler bile Türkiye'de yeterli hayvan yok. Bunun yerine kombine ırk olarak adlandırılan hem et verimi yüksek hem de **süt verimi** iyi olan Simental ırkı hayvanlar tercih ediliyor.

Türkiye **Damızlık Sığır Yetiştiricileri** Merkez Birliği, yetiştiricilerden gelen talep üzerine dün İzmir'de ilk kez "Türkiye Simental Yetiştiricileri Paneli" düzenledi. Dünya Simental Kongresi'nin de 2017'de İzmir'de yapılacağı ilan edildi.

Hayvancılık sektöründeki tüm tarafların bir araya geldiği toplantıda konuşulanlara bakılırsa önümüzdeki 15-20 yılda Türkiye'de sığır yetiştiriciliği kimlik değiştirecek. Süt ırkı Holstein'ların yerini başta Simental olmak üzere kombine ırklar alacak.

Toplantıyı izlerken, bir kez daha Mustafa Kemal Atatürk'ün uzak görüşlülüğünü, tarım ve hayvancılığa verdiği önemi anımsadık.

Mustafa Kemal Atatürk, Ankara'nın bozkırında **Atatürk Orman Çiftliği**'ni kurduğunda en önemli hedeflerinden birisi ülkeyi dünyanın modern tarım teknikleri ile tanıştırmaktı. Çiftlikte sadece bitkisel üretimde değil, **hayvancılıkta** da ciddi adımlar atıldı.

Macaristan'dan getirilen Simental ırkı hayvanlarla ıslah çalışması yapılarak Türkiye'nin **hayvancılıkta** gelişmiş ülkeler seviyesine ulaştırılması hedeflendi. O yıllarda başlatılan ıslah çalışmaları daha sonraki yıllarda sürdürülemedi. Bunun yerine kolay olan yol, yani ithalat tercih edildi. Oysa, 19. yüzyılda Simental ırkı hayvanı alan Amerika Birleşik Devletleri, ıslahla hayvancılığını geliştirdi. Kırmızı beyaz olan Simental'den tamamen siyah Simental hayvan ırkını geliştirdi. Simental ile Angus'u melezleyerek Simangus ırkını geliştirdi. Fransa, Simental ırkından ıslah çalışması ile bugün dünyada çok yaygın olan Montbeliarde ırkını geliştirdi.

Türkiye ise, 1989'da İtalyanlarla Anafi, 1990'larda Almanlarla GTZ projeleri ile ıslah çalışmalarında istenen başarıyı sağlayamadı. 1998'de kurulan Türkiye **Damızlık Sığır Yetiştiricileri** Merkez Birliği ıslah konusunda çalışmalar yapmaya başladı. Ancak, ıslah çalışmalarına gereken önem verilmedi. Islah çalışmaları yerine **hayvancılıkta** sorunlar sürekli ithalatla çözülmeye çalışıldı. Geldiğimiz noktada Türkiye hâlâ **damızlık**, besilik, zaman zaman kasaplık hayvan ithal ediyor.

Nereden ithal ediyor?

Islah çalışması yaparak **hayvancılıkta** söz sahibi olan Fransa, Avusturya, Amerika, Almanya ve diğer ülkelerden. Atatürk'ün çabaları sür-

Türkiye, sığır yetiştiriciliğinde deyim yerindeyse makas değiştiriyor. Sütçü ırklar yerine kombine (süt+et) ırklara yöneliyor. Hangi ırk olursa olsun eğer ıslah çalışması yerine ithalata dayalı bir politika uygulanırsa Türkiye dışa bağımlılıktan kurtulamaz. Et ve süt sorunlarını çözemez.

dürülse Türkiye hayvan ithal eden değil, ihraç eden ülke olurdu.

Toplantıya dönersek, **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Özcan**, Türkiye **Damızlık Sığır Yetiştiricileri** Birliği Başkanı Cemallettin Özden, Genel Sekreteri Hüseyin Velioglu, Teknik İşler Şube Müdürü Onur Şahin, Avusturya Simental Yetiştiricileri Birliği Genel Müdürü Johan Tanzler, Yardımcısı Reinhard Pflieger, Prof. Dr. Can Uzman ve Prof. Dr. Atakan Koç'un konuşmalarından çıkardığımız sonuçları şöyle özetleyebiliriz:

1- Türkiye'de önümüzdeki dönemde sığır yetiştiriciliğinde deyim yerindeyse Simental rüzgarı esecek. Yetiştiricilerin Simental talebi her geçen gün artıyor. Bugüne kadar ortaklarına Holstein süt ırkı hayvan temin eden **damızlık sığır yetiştiricileri** birliklerinden bazıları şu günlerde Simental ithal ediyor.

2- Dünyada 41 milyon baş Simental ırkı hayvan olduğu tahmin ediliyor. Türkiye, Almanya'dan sonra en çok Simental ırkı hayvan sahibi olan ülke olarak ikinci sırada. Soykütüğüne kayıtlı 317 bin 820 dişi Simental var. Türkiye'deki toplam Simental

varlığının ise 676 bin baş olduğu tahmin ediliyor. Türkiye'ye ithal edilen Simental hayvanların yaklaşık yüzde 82'si Avusturya'dan. Ayrıca, Almanya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan'dan da ithalat yapılıyor.

3- Türkiye'de 197 bin işletmede Simental yetiştiriciliği yapılıyor. Bunların yüzde 90'ını 1 ile 5 h hayvan beslenen küçük aile işletmesi. Simental hayvanların en yoğun yetiştirildiği bölge Amasya ve Çorum'unda içinde olduğu Orta Karadeniz Bölgesi. İç Anadolu, özellikle Afyon, Ege Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde de Simental yetiştiriciliği yaygın. Yetiştiriciliğin en az olduğu bölge ise Akdeniz.

4-Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, hayvancılık desteklerinde, hibe kredilerinde kombine ırklara ağırlık verecek. Süt ırkı hayvancılık devam edecek ama kombine ırklar itici güç olacak.

5- Türkiye **Damızlık Sığır Yetiştiricileri** Merkez Birliği ile **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**'nin ortaklaşa yürüttüğü Döl Kontrolü Projesi ve Gentürk Sperması çalışmalarında da Simental'e daha çok ağırlık verilecek.

6- Et verimi yüksek olan Simental ırkı sığırlarda yapılan çalışmalarla **süt verimi** ortalama 305 günlük laktasyon döneminde inek başına 4 bin 630 litreye ulaştığı ifade edildi. **Süt veriminin** artması, **kırmızı etteki** ihtiyaç Simental ırkı sığırların daha çok tercih edilmesine neden olacak.

Özetle, Türkiye, sığır yetiştiriciliğinde deyim yerindeyse makas değiştiriyor. Sütçü ırklar yerine kombine (süt+et) ırklara yöneliyor. Hangi ırk olursa olsun eğer ıslah çalışması yerine ithalata dayalı bir politika uygulanırsa Türkiye dışa bağımlılıktan kurtulamaz. Et ve süt sorunlarını çözemez. Hüseyin Velioglu'nun söylediği gibi, ıslah projesi Türkiye'nin bağımsızlık projesidir.